

SEMESTER IV
B.A.(HONOURS) MUSIC (CBCS STRUCTURE)

History Of Indian Music
Paper - C8T

DYUTI SANTRA .

Dated : 06.03.20 .

ପ୍ରାଚୀନ କବିତା

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ- ମହାପ୍ରିୟ ଅଂଶିତ ନାନିଦ୍ଵାରା ଭବନ ପରିବାର- ଯତ୍ତାର
ମାତି- ଲଭୁତେ- ନାନିଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟରେ- ନାନାକୁମାର- ଶୁଣିଥାଏ ।
ଏହି ଭବନରେ- ନାନିଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମହା ପରାମି ଯତ୍ତା ପରାମି ରାଜୁ-
ଯତ୍ତା- ନାନି ନାନାକୁମାର, ଅନ୍ଧାର- ନାନିଦ୍ଵାରାରେ- ଅନ୍ଧାରାରେ ଯତ୍ତାରେ-
ପିଲାରୁ- ଛାତ୍ର- ଗନ୍ଧାରୀ ଫଳ୍ଗୁନ, ଚିତ୍ତାର, ଶିତ୍ତାର- ପାଠୀ ପାଠୀରେ- ପିଲା
ଶିତ୍ତାର- ଗନ୍ଧାରୀ- କିମ୍ବାରୁ- ଶ୍ରୀମିତ୍ରପାତ୍ର ଏହି- ଭବନରେ ଦୟାର- ନାନାକୁମାର
ଏହି- ଭବନରେ- କିମ୍ବାରୁ- ଦୟାର- ନାନାକୁମାର ନିଜର ସର୍ବ ବିନ୍ଦୁର ସର୍ବ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ,
ଦୟାର- ଭୁବନ- ପିଲାରୁ- ନାନି ନାନାକୁମାର ମହାଦ୍ଵାରା- କର ଅନ୍ଧାରାର ମଧ୍ୟ, ଏହି-
ଭବନରେରେ ଅନ୍ଧାର ନିମ୍ନୀ- ଭବନରେ- ନାନାକୁମାର ମଧ୍ୟ କରିବାରେ ।
ନାନିଦ୍ଵାରା ଭବନରେ- ନାନି ନାନାକୁମାର କରୁଣାରେ ପର୍ବତ- ବିନ୍ଦୁର ବାନିର ହରାରୁ,
ପିଲା- ନାନାକୁମାର ନିମ୍ନୀ- ଏହି ଶରୀର- ଶିତ୍ତାର ନାନାକୁମାର ନିମ୍ନୀରେ,
ତିନି- ତୀର- ନାନାକୁମାର ରାଜୁ- ଶିତ୍ତାରରେ ପାଠୀ କରିବା କାଳୀ ଯାଏନ୍ତି,
କାଳୀ- ଅଂଶିତ- ନାନାକୁମାର- କରୁଣାରେ, ପାଠୀରେ ତିନିରେ- ପାଠୀରେ ଅନ୍ଧା-
ନାନାକୁମାର- ତୀର- ନାନାକୁମାର- ଏହାରେ- ଶିତ୍ତାର- ମହା ନିଜା, ତୀର- ନାନାକୁମାର-
ମହା- ପାଠୀରେ- ଶିତ୍ତାରରେ ନିଜା ମହା ଏହି ତୀର- ନାନାକୁମାର- ପାଠୀରେ ନାନାକୁମାର-
ଶିତ୍ତାର- ମହା, ନାନାକୁମାର- ଶିତ୍ତାରରେ ମହା ନାନାକୁମାରରେ ନାନାକୁମାର-
ତିନି ଅନ୍ଧାର- ନାନାକୁମାର- ତିନିରେ- ତିନି ।

ପ୍ରେକ୍ଷଣଟ୍ରେନିଂ : ଏହି- ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ- ପ୍ରକାଶ ଅଳ୍ପିଲା, ଏହି ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ- ତିକ୍ରିକ୍ଷମୀ
ଯୁଦ୍ଧ- ତିକ୍ରି- ଲାଜ- ଅନ୍ତର୍ଗତ- କଥି କିମ୍ବା, ଲାଜୀ- ଲାଜିଙ୍କର୍ମୀ-
ଏ ଦ୍ୱୀପିତ୍ର ଏହି- ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ- ଦୟତି- କାନ୍ତିମା- ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ
ଯୁଦ୍ଧ- ଅନ୍ତର୍ଗତ- ନାରୀ- ଯୁଦ୍ଧ, ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ- ଲାଜ- କଥି-
ଲାଜ, କିମ୍ବା- ଲାଜ, ତାର କିମ୍ବା- ଲାଜି- ଏହି- ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ-
କିମ୍ବାକୁ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷମୀ ଲାଗିଲା କିମ୍ବା- ଲାଜି,

ମୁଁ ଯତ୍ନକୁ- କୁଳ୍ପରି- ଗାସକ ଲାଖିକରାଏ- ହାତୀ- ସତ୍ତ୍ଵ- କିମ୍ବା-
ପାରିଲି- ଛାଇ, କୁଳ୍ପରି କୁଳ୍ପରି, ମାତ୍ର ପାରିଲି- ଛାଇ, କୁଳ୍ପରି- ଛାଇ,
ପାରି ମାତ୍ର ପାରିଲି- ଛାଇ, କିମ୍ବାର ପାରିଲି, କିମ୍ବାର ଦାଢ଼ି, ଅଜ୍ଞାନ- ପ୍ରାଣ,
କଥାକିମ୍ବା କୁଳ୍ପରା, କୁଳ୍ପରା କଥାକି, କଥାକିମ୍ବା କୁଳ୍ପରା, ଅଜ୍ଞାନ- କଥାକି,
କଥାକିମ୍ବା- କଥାକି କଥାକିମ୍ବା କଥାକିମ୍ବା ।

25

କୋଡ଼ିଗାଲିଖୁରୁ - ପ୍ରଶ୍ନ

ବିଜୁଲୁଣୀ - କୌଣସିଲୁ କୋଡ଼ିଗାଲିଖୁରୁ - ଛବିକୁ ଏକଟି - ଆଚିର ଛବିକୁ, ତେଣୁ
ଏଥାନ କିମ୍ବା ପାଦକୁ ଏହି ଛବିକୁ - ଉପରିରେ ବଳ କଲା ହୁଏ, କିମ୍ବା - ଏହି ପାଦକୁ
କାହାରେ - କୋଣେ କିମ୍ବା - ଏହାକୁ - ଏକ ଘନ । କୋଣେ ଏହି ଛବି କାହାରୁ - କାହାରୁ ଏହି
ପାଦକୁ କିମ୍ବା । ଏହାକୁ - କାହାରୁ - ଏହାକୁ କିମ୍ବାଲିଖୁରୁ - କାହାରୁ କାହାରୁ
କୋଡ଼ିଗାଲିଖୁରୁ - କାହାରୁ - ଏହାକୁ - କାହାରୁକୁ କିମ୍ବାର କରିବାକାରୀ କରିବାକାରୀ
କାହାରୁ - କିମ୍ବା କିମ୍ବା, କାହାରୁ କାହାରୁ ଏହି, ଏହି ଏହି ଏହି । ଏହି
କିମ୍ବା ଏହି - କୋଡ଼ିଗାଲିଖୁରୁ - କାହାରୁ - ଏହାକୁ କାହାରୁ କାହାରୁ କାହାରୁ
କାହାରୁକୁ କାହାରୁ, କାହାରୁ କିମ୍ବାକୁ - କାହାରୁକୁକୁ - କାହାରୁ କାହାରୁ -
କାହାରୁକୁ କାହାରୁ, କାହାରୁ କାହାରୁ - କାହାରୁକୁକୁ - କାହାରୁ କାହାରୁ -
କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ -
କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ - କାହାରୁକୁ -
ଏହି - ଏହି - ଏହି, ଏହି ଏହି ଏହି -
ଏହି - ଏହି - ଏହି - ଏହି ।

- ପ୍ରଶ୍ନଙ୍କ:-
- 1) ଯେବେ ଏହାକୁକୁ - ଯେବେଳ କାହା ହେବା
  - 2) କିମ୍ବା ଏହାକୁକୁ - କିମ୍ବାଲ କାହାରୁ
  - 3) କାହାରୁ କାହାରୁ - କାହାରୁ - କାହାରୁ
  - 4) କାହାରୁ - କାହାରୁ
  - 5) କାହାରୁ କାହାରୁ - କାହାରୁ କାହାରୁ

ଏହି - ଏହାକୁ - କିମ୍ବାର - କିମ୍ବାର କାହାର କିମ୍ବାଦିନକୁ - କାହାରକୁ,
କାହାରକୁ - କାହାରକୁ, କାହାରକୁ - କାହାରକୁ - କାହାରକୁ - କାହାରକୁ - କାହାରକୁ
କାହାରକୁ - କାହାରକୁ - କାହାରକୁ, କାହାରକୁ - କାହାରକୁ - କାହାରକୁ - କାହାରକୁ,

୧୫.

ବାଗେର ଅମ୍ବୁଡ଼ି

ସ୍ଵର୍ଗ ମନେର ଉପର ଅମ୍ବୁଡ଼ିର ପଶକ ନମ୍ବି, ଜୀବି
ଓ ଦେବ ହୃଦୟ କରେ, ଅନ୍ତିମ ଶାଶ୍ଵିରୀ ଜନବିଜ୍ଞାନେର ଚିନ୍ତିକାଳେ ଯେବେଳେ
ବିଜ୍ଞାନ ବାଗେର ବିଗମକୁ ଦାର୍ଶିତା ଅତିଥି ଅମ୍ବୁଡ଼ି ଦୀନ-ବାରିର
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୂନ୍ୟତ ଅନୁମୟି ବିଭିନ୍ନ କରିବିଛେ, ତାହିଁ ଆତ୍ମକାଲେର ବାଗେର
ଧ୍ୱରସଜ୍ଜ ଓ ଧ୍ୱରତମାବେଶ ଅନ୍ତର୍ମା ଓ ବାନ୍ଧିବ ଧ୍ୱରତଙ୍ଗ ଯେବେଳେ
କିନ୍ତୁ ପ୍ରମକ, ଗେହିଜନ୍ମ ତାରା ପ୍ରମକ ପ୍ରମକ ବୁଦ୍ଧି - ଦେବ - ପାରିବେଶ
ହୁଅଛି କରେ, ଏହି କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ଆଚିନକାଳେ ବାଗ-ବାନୀ ପାରିବେଶନେର ଅମ୍ବୁଡ଼ି ଅନକାବ
ମତ ପାଇଲନା, ଉଥିନ ଯାମ ବାଗପୁଣି ଯାମେବ ମନ୍ୟ ଅନୁମାବେ ପାରିବେଶିତ
ବୋତ, ଯେମନ - ଯତ୍ତ ଯାମେବ ବାଗପୁଣି ବେମନ୍ତକାଳେ [ଶୀତକାଳେ],
ଅର୍ଯ୍ୟମ ଯାମେବ ବାଗପୁଣି ଯାମୀଶ୍ଵରକାଳେ ଓ ଗାୟାର ଯାମେବ ବାଗପୁଣି
ବର୍ଷାକାଳେ ଗାୟା ହୋଇ, ତାହାର ଯତ୍ତ ଯାମେବ ବାଗପୁଣି ଅକାଳେ,
ଅର୍ଯ୍ୟମ ଯାମେବ ବାଗପୁଣି ମର୍ଯ୍ୟାକଳେ । ଏବୁ ଗାୟାର ଯାମେବ ବାଗପୁଣି
ଶାମକୁ ଗାୟା ହୋଇ,

ଅର୍ଯ୍ୟମ ଯାମୁଖେ ବ୍ରଜାବନ୍ଧୁ ମନେଶ୍ଵରୀ ହେବ
ବେମନ୍ତ ଶୀତାଶ୍ଵର ବର୍ଷାଶ୍ଵର ଗାଡ଼ିବ୍ୟାଟେ ଯମାକମମ
ପୂର୍ବକକଳେ ଅର୍ଯ୍ୟାକେ ପରାହରତ୍ରୟ ଦୂର୍ମାର୍ଗିତି ॥

ଅର୍ଯ୍ୟମ ଯାମୁଖେ ବ୍ରଜାବନ୍ଧୁ କାଳାମାତ୍ର ଅନ୍ତିମ ରତ୍ନାକର୍ଣ୍ଣ ଏମ ଅର୍ଯ୍ୟମ
ଯାମୁଖେ ଯାମାଲମ୍ବନ୍ତ ବ୍ରାଜକାଳେ ଜାମାଦେବ ପାତିଶୁବ୍ରାନ୍ତି
ବାଗ-ସଂଶୀତେ ଅମ୍ବୁଡ଼ିକାରିତେ ଯାମୁଖେ ଯାମୁଖେ ।

ଯାମାରନ ଟୋବେ ବାଗ-ପାରିବେଶନେର ବାନ୍ଧି ଉପାମେ

ଅମ୍ବୁଡ଼ି ପ୍ରକାର କବା ଦ୍ୱାରା ଅମ୍ବୁଡ଼ି

① ଶ୍ଵରପୁତ୍ର ଶ୍ଵର ଅନୁମାବେ

② ବାନ୍ଧି ଶ୍ଵର ଅନୁମାବେ

ବାଗେ ସ୍ଵରହତ ପ୍ରବାହାର

ଶୁଦ୍ଧ ବିହୂ ଅବସଥାନପ୍ରେ ଯୁଗିତ ବାଗଚୁଲିକେ ଅଧିନତ: ଫିନିଟି
ଡାଗେ ଡେଗ କବା ମଧ୍ୟେହେ , ମେଜନ —

- (୧) ରେ , ସି କେମଳ ଓ ଗ ଶୁଦ୍ଧିଯୁକ୍ତ ବାଗ , ବ୍ୟାତିନରଣେ ଶୁଦ୍ଧ ସି
ମାକୁତେ ପାବେ , ପରିବେଶାଲେର ଅମ୍ବୁ ୪ ଟା ମେକେ ୭ ଟା (ଅକଳ/ଅନ୍ତା),
ସି ମଧ୍ୟ ପରିବେଶିତ ବାଗଚୁଲିକେ ଅଧିପ୍ରକାଶ ବାଗ ବଲେ ,
ମଧ୍ୟ ପକାଶ ବଲାତେ ବୋଲାମ୍ବ ଦିନ ଓ ବାତିର ମିଳନକ୍ଷତ୍ର , ଚକିଶ
ଅଳିଟାମ୍ବ ସି ମଧ୍ୟକ୍ଷତ୍ର ଆମେ ଛାବାର , ଶ୍ରାତଃକାଳେ ଶୁଦ୍ଧିଯୁବ
ମଧ୍ୟ , 'ମାମୁଳିକାଲେ ଶୁଦ୍ଧିଯୁବ' ଅମ୍ବୁ , ଅକଳ ୪ ଟା ମେକେ ୭ ଟା
ପରିନ୍ଦୁ ଅମଧ୍ୟେ ମର୍ଦ୍ଦୀ ମେ ଅକଳ ବାଗ ପରିବେଶନ କବା ହୁଏ , ତାକେ
ଶ୍ରାତଃକାଳୀନ ଅଧିପ୍ରକାଶକ ବାଗ , ବିକାଳ ୪ ଟା ମେକେ ଅଛେ ୭ ଟା
ପରିନ୍ଦୁ ଅମଧ୍ୟେ ମର୍ଦ୍ଦୀ ପରିବେଶିତ ବାଗଚୁଲିକେ ବଲା ହୁଏ
ଆମୁଳିକାଲୀନ ଅଧିପ୍ରକାଶକ ବାଗ ,
- (୨) ଶୁଦ୍ଧ ରେ , ଗ , ସି ଯୁକ୍ତ ବାଗାନ୍ତାରିବେଶନେବୁ ଅମ୍ବୁ ୭ ଟା ମେକେ
୧୦ ଟା ବା ୧୨ ଟା ପରିନ୍ଦୁ (ହିଙ୍କା/ରାତି),
- (୩) ଗ , ଶି କେମଳ ଯୁକ୍ତ ବାଗ , ପରିବେଶନେବୁ ଅମ୍ବୁ ୧୦ ଟା ବା
୧୨ ଟା ମେକେ ୪ ଟା ପରିନ୍ଦୁ (ହିଙ୍କା/ରାତି),

ବାଗବାଜାନୀ ପରିବେଶନେବୁ କେତେ ମର୍ଦ୍ଦୀ ହକାଟ
ଶୁଦ୍ଧିଯୁକ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ , ଏହି ମର୍ଦ୍ଦୀ ସ୍ଵରାଟିର ପରିବର୍ତ୍ତନେ ଗାୟନକାଲେର ଓ
ପରିବର୍ତ୍ତନ ସ୍ଵର୍ଗେ ଆମେ । ଶୁଦ୍ଧ ମର୍ଦ୍ଦୀ ହିଙ୍କାଭାଗେର ପରିଚାମକ ଏବୁ
ତୀର ମର୍ଦ୍ଦୀ ବାଟିଶିଳାଭାଗେର ପାରିତାମକ , ଶ୍ରାତଃକାଳୀନ ଅଧିପ୍ରକାଶ
ବାଗ ତୈରିବେବେ ଶୁଦ୍ଧ ମର୍ଦ୍ଦୀର ଶ୍ଵାନେ ତୀର ମର୍ଦ୍ଦୀର ସ୍ଵରହାର କବନ୍ତେ
ଆମୁଳିକାଲୀନ ଅଧିପ୍ରକାଶ ବାଗ ପୂର୍ବ ହୁଏ ,

ହିଙ୍କାଭାଗେ

ରାତିଭାଗେ

- (୧) ଅକଳ ୪ ଟା ମେକେ ୭ ଟା ପରିନ୍ଦୁ , ଏହି
ଅମଧ୍ୟେ ବାଗଚୁଲିଟୁ କେମଳ ଶୁଦ୍ଧ
ହିଙ୍କାବେ ଧିଶତ ଓ ଧୈବତ ଏବୁ
ଶୁଦ୍ଧ ଗାନ୍ଧାର ଶାଖବେ , କେତେ ବିଶେଷେ
ଶୁଦ୍ଧ ଧୈବତେର ସ୍ଵରହାର ସ୍ଵରେ ଆମେ,
ଦେମନ-ତୌମ୍ବାର , ଶ୍ରୋଦିନୀ ଇତ୍ୱାନ୍ତି ,
ଏହି ଅମଧ୍ୟେ ପରିବେଶିତ ନିଯମତ ବାଗେର
ମର୍ଦ୍ଦୀ ତୈରିବ , ବାମକେଲୀ , କାଲ୍ପନ୍ଦ୍ରା , ପୂର୍ଣ୍ଣ ,
ଲିଲତ , ଶୋଦିନୀ ଇତ୍ୱାନ୍ତି ଏହି ଅମଧ୍ୟେ
ବାଗଚୁଲି ତୈରିବ , ମାତ୍ରାମ୍ବ , ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୋଟିବେ
ଅନ୍ତଗତ , ଏହି ଅମଧ୍ୟେ ଜୀତ ବାଗଚୁଲିକେ
ଶ୍ରାତଃକାଳୀନ ଅଧିପ୍ରକାଶକ ବାଗ ବଲା ହୁଏ ,

- (୨) ବିକାଳ ୪ ଟା ମେକେ ୭ ଟା ପରିନ୍ଦୁ ,
ଏହି ଅମଧ୍ୟେ ପରିବେଶିତ ବାଗଚୁଲିଟୁ
ରେ , ସି କେମଳ ଏହୁ ଶୁଦ୍ଧ ଗ ଆମହେ ,
[ବ୍ୟାତିନରଣ ଶୁଦ୍ଧ ସି] , ଏହି ଅମଧ୍ୟେ
ବାଗଚୁଲିର ମର୍ଦ୍ଦୀ ଗୋବି , ଶୂର୍ଣ୍ଣ , ଶୁରିଯା-
ହିନେଶ୍ଵୀ , ଶ୍ରୀ , ଶାବଦ ଇତ୍ୱାନ୍ତି , ଏହି
ଅମଧ୍ୟେ ଗୀତ ବାଗଚୁଲିକେ ଆମୁଳିକାଲୀନ
ଅଧିପ୍ରକାଶକ ବାଗ ବଲା ହୁଏ ,

(৭) সকাল ৭টা — বেলা ১০টা/১২টা
পর্যন্ত, এই সময়ের বাগপুলিতে
স্বর হিসাবে শুনুন ঝীঝড়, পাখাব,
বৈরবত শাকবে, এই সময়ের নিম্নস্থিত
বাগের মর্যাদা বিলাবল, চূশফগৰ,
গোৱসাৰং ইঙ্গুলি। এই সময়ের
বাগপুলি — বিলাবল, কলান, শাখার
ঠাটোৰ অনুগতি হয়।

(৮) বেলা ১০টা/১২টা — রাতে ৪টা
পর্যন্ত, এই সময়ের বাগপুলিতে
পাখাব ও নিম্ন বেগমল হবে,
মেমন - হৃদ্যবনী সারং, তাখাববৰী,
বিলাসঘান্ম টোড়ী।

(৯) আকে ৭টা — রাতে ১০টা/১২টা
পর্যন্ত, এই সময়ের বাগপুলিতে
শুনুন রে, গ, বি শাকবে, এই সময়
ইমন, কেনাৰ, ছুসালী সাওয়া রয়,

(১০) রাতি ১০টা/১২টা থেকে রাতে ৪টা
পর্যন্ত, এই সময়ের বাগে কোজল স্বর
হিসাবে শ্র, তি শাকবে, পৰিবেশিত
বাগের মর্যাদা কাঞ্চ, রাগেশী, চৰুণী-
কাৰাড়া, মানকোষ ইঙ্গুলি।

বাদী স্বর ভিন্নভাবে

স্বর অনুকরণে হুইঁ আগে আগ কৰে অৰ্প্য আৱেগাম এবং
পৰ্বনিমা এই হুইঁ আগেৰ অৱস্থা আগেৰ নাম দেওয়া হয়েছে পূৰ্বাঞ্চ
এবং উচ্চাঞ্চ আগেৰ নাম দেওয়া হয়েছে উচ্চাঞ্চ, কিন্তু একেটো
কেন বাগেৰ বাদী স্বর ঝৰ্ম বা পঞ্চম বলে বাগাটি পূৰ্বাঞ্চ বাদীও
হতে পাৰে আৱাৰ উচ্চাঞ্চ বাদীও হতে পাৰে। তাৰি পূৰ্ববৰ্তীকালে
আগাটি একটি পৰিবৰ্তন কৰে অমান্ডাগ আৱুগ মণ (পূৰ্বাঞ্চ) এবং
চুটিমান্ডাগ ঝৰ্মবিনি মা (উচ্চাঞ্চ)।

দিবাৰাত্ৰিৰ ২৪ ঘণ্টাকে অমান্ডাগে আগ কৰা
হয়েছে। মেমন —

(১) দীন ১২টা মেকে বাতে ১২টা পৰ্যন্ত সময়ের বাগকে পূৰ্বাঞ্চ
বলে, এই সময়ে পৰিবেশিত বাগপুলিৰ বাদীস্বর অনুকৰে
পূৰ্বাঞ্চ অৰ্প্য আচৰণ কৰা এই স্বরপুলিৰ মর্যাদা একটি হবে,

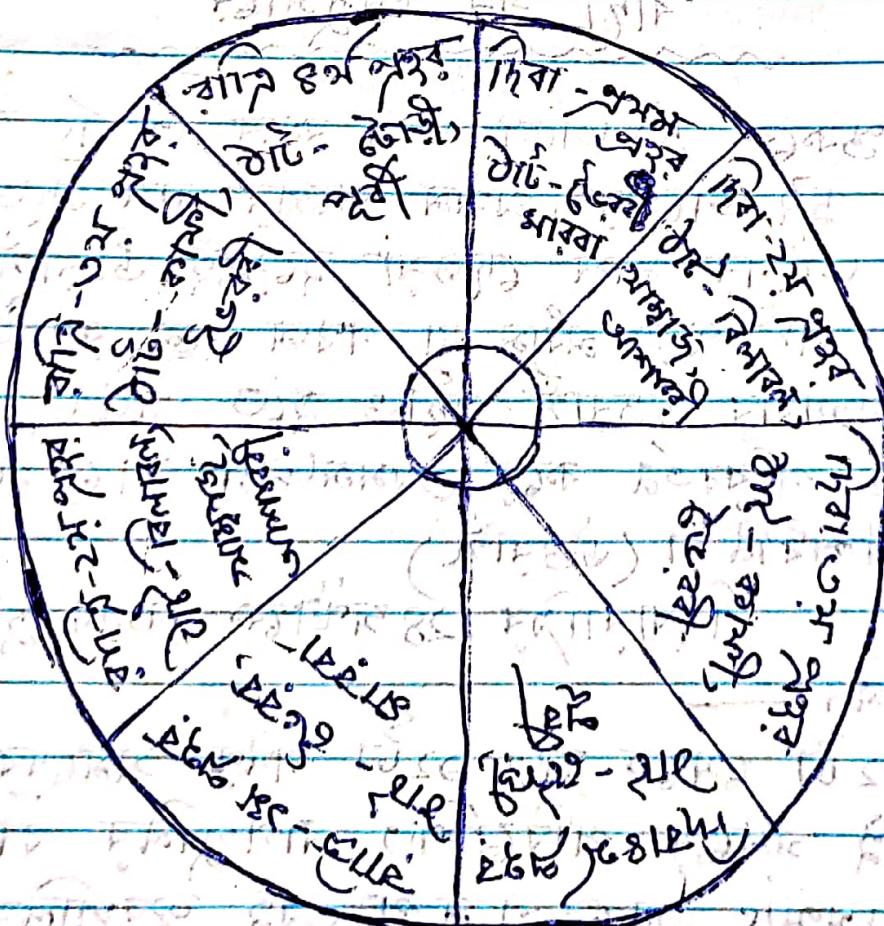
(২) রাতি ১২টা মেকে দীন ১২টা পৰ্যন্ত সময়ের বাগকে
উচ্চাঞ্চ রাগ বলে, এই সময়ে পৰিবেশিত বাগপুলিৰ
বাদী স্বৰ স্বৰূপকৰ উচ্চাঞ্চ অৰ্প্য মপৰ্বিনি মা এই স্বরপুলিৰ
মর্যাদা মেকেন একটি হবে,

দিনৰাত্ৰিৰ ২৪ ঘণ্টা অন্য স্বৰূপ মনো—
অনুসাৰে আটাটি অথব আমা হমে আকে, তাৰ মৰ্যাদা দুই আগে
চাৰাটি এবং বাগিজাগে চাৰাটি — এতে হৃদ্যা ফাঁড়, ইন্দ্ৰজীৰ

অসমীয়া পান্থিতে যে দশটি ঠাট মানা হয় সেই ঠাটগুলি কেন
অবৰ অনুমানী চূক্ষণাবে চিকিৎসা দ্বারা অর্জন পথে
দুবাৰ আবে আসে। [এবং কেন কেন ফেচে বাগুৰূপ অনুসাবে
বিশু শুভিষ্ঠম হতে পাবে,]

- (ক) প্রথম পথের ঠাট — রঁড়েব, মাৰবা
- (খ) দ্বিতীয় " " — বিলাৰল, আন্ধাঙ্গ, কল্যাণ, আশাৰী
- (গ) তৃতীয় " " — কামি, রঁড়েবী
- (ঘ) চতুর্থ " " — টোঞ্জী, পূৰ্ণী

ঠাটগুলিৰ দ্বাৰা প্রথম গুলতে চূক্ষণাবে
আৰিভাৰ হওয়াৰ থেকে থাকে, নীচে চীকিৎসা ঠাটগুলি
আৰণ্ডাবেৰ একটি আঙ্কত বিবৰণ দেওয়া হৈল। —

১.৫.

ବୁନ୍ଦ-ସମୀକ୍ଷା-

ବୁନ୍ଦ ସମୀକ୍ଷା-ଧଳାଟେ-ନିଃଶ୍ଵରଙ୍ଗତ ଲାଗୁଡ଼ି ଅନ୍ତିମକାଳ ଘରୋପଯାତର୍କୁ କୁଣ୍ଡ-ଜୀବିକା-ପର୍ବିତାରେ-ରହି-ଦେଖାଇ ଏହି ଲାଗୁଡ଼ିରେ-ଆତକ ବୁନ୍ଦ
ଦିନେମନ୍ଦ୍ରେ-ଲାଗୁଡ଼ି ଦାଢ଼ିଲୁ-ମାର୍ଗ, ବୁନ୍ଦ-ସମୀକ୍ଷାରେ- ଉଚିତ୍ତ ଫଳ-ଦୟାତ୍ମକାତମ୍ଭ
ମାର୍ଗ, ଆତ୍ମକ ବାତ୍ରେ-ଚନ୍ଦ୍ର-ବୁନ୍ଦ ବଳେ ରହି, ତରେ ଉଚିତ୍ତ ଫଳ ବାଜୁନ-ବାଜୁନାଲେ
ଆମର ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱାରା-ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗ, ଆତ୍ମକ ଦ୍ୱାରା-ଏହିର ମର;
୧) ବୁନ୍ଦିଲାମ-କୂଠ; ୨) ଦ୍ୱାରା-କୂଠ; ୩) ଦ୍ୱାରା-ମର; ୪) କୁଣ୍ଡାର ମର;

୧) କ୍ଷେତ୍ର କୂଠ :- ଏହି ବାଜୁନିର୍ମାଣ-ଚନ୍ଦ୍ର-ବୁନ୍ଦ ବଳେ ରହି, ଆତ୍ମକ ବୁନ୍ଦାରେଟିକ୍କୁ-
ଚନ୍ଦ୍ର-ବୁନ୍ଦିଲାମ-କୂଠରେ-କୂଠ ବଳେ ରହିଛି। ତାହା ବୁନ୍ଦ ରହିଲା:-
①) ଖେତି; ୨) ବୁନ୍ଦିଲାମ; ୩) ବୁନ୍ଦ କୂଠ; ୪) ବୁନ୍ଦାର ମର; ୫) ବୁନ୍ଦାର କୂଠ

୨) କୁଣ୍ଡିଲାମ-କୂଠ :- ଏହି କୂଠରେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟି ବୁନ୍ଦ ବଳେ ରହି ରାତର ଏହି-କୂଠରେ
ଆତ୍ମକ ବୁନ୍ଦିଲାମ-ଚନ୍ଦ୍ର-ବୁନ୍ଦିଲାମ-କୂଠରେ-କୂଠ ବଳେ ରହିଲାମ।
ଏହି-କୂଠରେ କ୍ଷେତ୍ର କୂଠ-କୂଠେ ଏହି-ଚନ୍ଦ୍ର-ବୁନ୍ଦ ବଳେ ରହି ରାତର ଏହା
ରାତର ବୁନ୍ଦିଲାମ- ଓ ରୂପ-କୁଣ୍ଡ ବଳେରେଟିକ୍କୁ- ତାହାରେ କୁଣ୍ଡ ଲାଗିଲା ଅଣ୍ଠା
ମାର୍ଗ।

୩) ଦ୍ୱାରା-କୂଠ :- ଏହି- କୂଠରେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟି-ବୁନ୍ଦ ବଳେ ରହି, ଏହି କୂଠ-ଆତ୍ମକ
ବୁନ୍ଦାରେ-କୂଠାରେ-ଚନ୍ଦ୍ର-ବୁନ୍ଦିଲାମ-କୂଠ ବଳେ ରହି ରାତର ଏହା
ରାତର ରହି ରାତର, ଏହି- କୂଠ-ମୁହୂରମାର୍ଗ- ଦ୍ରୁଷ୍ଟି-ବୁନ୍ଦ ରହିଲା:-
①) ଖେତି; ୨) କାଳକୋଷ; ୩) ବୁନ୍ଦ କୂଠ; ୪) ବୁନ୍ଦାର ମର; ୫) ବୁନ୍ଦାର କୂଠ;
୬) ବୁନ୍ଦ-ରିହାଲା।

୪) ରୂପଶିଳ-କୂଠ :- ଏହି କୂଠରେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟି- ବୁନ୍ଦ ବଳେ ରହି ଏହି କୂଠ-ବୁନ୍ଦ
ଚନ୍ଦ୍ରରେ-ବୁନ୍ଦିଲାମରେ- ରୂପଶିଳ-କୂଠରେ, ଏହାର କାଳ ମର-ବଳ-କୁଣ୍ଡରେ ବୁନ୍ଦାରେ
ବୁନ୍ଦାରେ ବଳେ ରହି ରାତର, ତାହା ବୁନ୍ଦିଲାମ- କୂଠରେ କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ- ବୁନ୍ଦାରେ
କୁଣ୍ଡରେ- ତାହାରେ କୁଣ୍ଡରେ କୁଣ୍ଡରେ-ବୁନ୍ଦାରେ କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-
କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-

କୁଣ୍ଡରେ- କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-
କୁଣ୍ଡରେ- କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-
କୁଣ୍ଡରେ- କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-
କୁଣ୍ଡରେ- କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-
କୁଣ୍ଡରେ- କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-କୁଣ୍ଡରେ-

୧.

ଶୁଣିବା - କୋଷ୍ଟର ଦେବୀ - ପରମା ଦୈତ୍ୟଦିନିଃ-କୁର୍ଦ୍ଧି-
ଶୁଣିବା - କୋଷ୍ଟର ଦେବୀ - ଶ୍ରୀ - କାମ-କୂର୍ମିଜୀବି-କାଳି ନିଃଶବ୍ଦ ଦିନିଃ-
ପରମା - ଦେବତାଙ୍କର ଲାଭକାରୀ-ହିସ୍ତି-କାମ-କୂର୍ମିଜୀବି-
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - କାମ-କୂର୍ମିଜୀବି-କାଳି ନିଃଶବ୍ଦ ଦିନିଃ-କାମ-କୂର୍ମିଜୀବି-
ଅଶ୍ଵାନ୍ଦିନି-ଶକ୍ତି-ଏକା-ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -
ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ - ଶ୍ରୀ -

ସ୍ଵରଗ

- 1) ଶୁନ୍ମ-ଦେବୀ - ଶ୍ରୀ - କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵି - ଶ୍ରୀ - ଶୁନ୍ମକିନ୍ତୁ - ଶୁନ୍ମ-ଦେବୀ -
- 2) ଶୁନ୍ମ-ଶାଲତ୍ରାପ - ଶାନ୍ତିକୁର୍ମି - କନ୍ଦିଆ, ମହାଶୀ, କାମଦିନୀ - ଶୁନ୍ମ-ଶାଲତ୍ରାପ -
- 3) ସୁରମାତ୍ରାପ - ଶଶୀକୁର୍ମି - ଅଶ୍ଵିନୀ, ଶ୍ରୀଶୁଣୁନୀ, କୁର୍ମାଜୀବି -
- 4) ଶୁନ୍ମ-ଦୀପତ - ଅଶ୍ଵିନୀକା, ଶଶୀକା-କୁର୍ମାଜୀବି - ଶଶୀକା -
- 5) ଶୁନ୍ମ-ଆଶ - ଶାନ୍ତି ପିତ୍ରା - ପିତ୍ରା, ଅଶ୍ଵିନୀ -
- 6) ଶୁନ୍ମ-ଶୁନ୍ମିତ - ଦେବରାଜୀ, ଶୁନ୍ମିତି, ଶଶୀକା-କୁର୍ମାଜୀବି - ଶଶୀକା

ସ୍ଵରଗ - ବର୍ଣ୍ଣିକୁର୍ମି - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମ, ଶୁନ୍ମି, କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵିକା କେଳିନାଶିଖନ୍ତୁ
ଲାଭକାରୀ ଶୁନ୍ମିନ୍ଦିନି, ଆଶାନୀକୁର୍ମି ଶୁନ୍ମ ଶୁନ୍ମ-କାଳିଜୀବି - ଶଶୀକା
କାମ-କୂର୍ମି - ଶୁନ୍ମରୁ କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ଵିକା କାଳି - ଶୁନ୍ମରୁ ନି, ଶୁନ୍ମ-କାଳିଜୀବି
ଶଶୀ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମ - କାଳିନିମୀରୁ - ଶଶୀ

ଶଶୀ - ଅଶ୍ଵିନୀକା - ଶୁନ୍ମ - ଶୁନ୍ମରୁ ଶୁନ୍ମ ଅଶ୍ଵିନୀକା ପାଦିନିଃ-ଶୁନ୍ମରୁ
ଶୁନ୍ମରୁ - କାଳିନିମୀରୁ, କାଳିନିମୀରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ -
ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ -
ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ -
ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ -
ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ - ଶୁନ୍ମରୁ -